

משיחות ש"פ שמות, כ"ג טבת, מבה"ח שבט ה'תשמ"ז

ובש"ק זה (בקביעות שנה זו) מברכים חודש שבט — ראש החודש, הכולל כל ימי החודש, כולל ובפרט הימים המיוחדים שבו, ובהם יום העשירי («העשירי יהי קודש»), יום ההסתלקות-הילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר, ממלא מקומו של אדמו"ר הזקן, אשר, על ידו, ניתוסף עוד יותר, באורך ברוחב ובעומק, בכל עניני העבודה של אדמו"ר הזקן.

ולכן, יש להתעכב בהתועדות זו על ענינם המיוחד של בעלי ההילולא — כ"ק אדמו"ר הזקן, וממלא מקומו כ"ק מו"ח אדמו"ר,

— כדברי בעל ההילולא דכ"ד טבת בביאור העילוי דיום הילולא, ש.כ.ל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו . . מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה . . ופועל ישועות

א. הקביעות דשבת מברכים חודש שבט בשנה זו היא — בש"ק פ' שמות כ"ג טבת:

ש"ק פ' שמות כ"ג טבת — שייד להסתלקות-הילולא דכ"ק אדמו"ר הזקן, כלשון הצ"צ אודות הסתלקותו של אדמו"ר הזקן „במוש"ק דשמות כ"ג אור לכ"ד טבת כחצות שעה י"א נשבה ארון הקודש מאור ישראל משיח ה"ה, שאינו מסתפק ב„אור לכ"ד טבת", אלא מוסיף (ומקדים) „במוש"ק דשמות" (ולא אור ליום א' דפ' ואראי), ויתירה מזה — „כ"ג (טבת)", שמוזה מובן, שההסתלקות שייכת (גם) ל„מוש"ק דשמות כ"ג (טבת)".

(1) נדפס במענה לשון בתחלתו. פסקי דינים להצ"צ בסופו (קה"ת — תשל"ב).

ולהעיר מהשייכות המיוחדת דהצ"צ לאדמו"ר הזקן — ע"פ מאור"ל (ברכות ס, א. ושי"נ. הובא בפרש"י ויגש מו, טו). איש מוריע תחלה יולדת נקבה, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, בתו של אדה"צ שילדה את הצ"צ (ראה „היום יום" כיח איר), ועד שע"י פתגם זה פעלו על הצ"צ שיסכים לקבל הנשיאות („התמיים" חוברת ג ע' כג. סה"ש תש"א ע' 148).

(2) ג' הלשונות „ארון הקודש, מאור ישראל, משיח ה"ה — כנגד ג' הספירות חב"ד (נתבאר בלקו"ש חט"ז ע' 33 הערה 3).

(3) אף שלכאורה עדיף לכתוב יום א' דפ' וארא ממוש"ק דשמות, מכיון שמיתה במוש"ק היא סימן דהפך הטוב (כתובות קג, ב) — נתבאר בארוכה בלקו"ש שם הערה 8.

(4) ההמשך דשבת — מוצאי שבת קודש. וראה שו"ע אדה"צ אריח סי"ש סי"א: „ללוות את השבת ביציאתו . . כדרך שמלווין את המלך", שאז, נמצאים יחד עם המלך, „שבת המלכה" (שבת קיט, א. שו"ע שם סרס"ב ס"ד). ובפרט במוש"ק לפני חצות „כחצות שעה י"א" — ראה שו"ע לשו"ע אריח סי"ש (בשם האריז"ל).

(5) השייכות לפ' שמות — ראה לקו"ש חט"ז שם. ועוד. וראה גם שיחת ש"פ שמות, כ"ג טבת, מבה"ח שבט תשמ"ז.

(6) המשכת כל עניני ברכה — הנכללים בששה לשונות דנוסח „ברכת החודש", ובאופן ד„ונאמר אמו", אישור וקיום הענין כ"ה, בדוגמת נצחון המלחמה ע"י גיבורים (סוף נזיר).

(7) ראה לקו"ש דרושים לר"ה נח, א ואילך. עט"ר שער ר"ה בתחלתו. ובכ"מ.

(8) בחוקותי כז, לב. וראה ספר הבהיר סק"ג. מקומות שננסמו בלקו"ש ח"ו ס"ע 290.

(9) תואר ע"פ „תורת אמת" — ראה כתובות קג, ב (ועוד): „ממלא מקום אבותי", היינו, ש.ממלא מקומו בכל הענינים, וכמוכן, ישנם הענינים שמוסיף מדילי ונקראים על שמו, וענינים שמחדש מדילי.

(10) ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי בתחלתו.

(11) כפי שהעיד בעצמו שכבר סימיו את כל הענינים, ולא נשאר אלא „לצחצח את הכפתורים" (שיחת שמחת תרפ"ט), ואז, „עמדו הכו כולכם" (סה"מ קונטרסים ח"ב שצז, ב. ועוד) — לקבל פני משיח צדקנו.

ספר ונחזי, בתורתו של בעל ההילולא, ובענין השייך וקשור לפרשת השבוע, פ' שמות:

בספר התניא, בהתחלת שער היחוד והאמונה²², מבאר אדמו"ר הזקן א' התורות העיקריות של הבעש"ט, בענין ה"שמות" — ענין הקשור עם פרשת השבוע, "ואלה שמות בני ישראל" — ש"שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש הוא כלי לחיות כו' לברוא יש מאין ול- החיותו כו'".

ובהתאם לכך, יש להתעכב על ענינם של בעלי ההילולא המודגש בשמותיהם (שהרי השם מורה על מהות האדם כו')²³, אשר, בענין זה יש מעלה נוספת, להיותו נראה בגלוי לכאורא מישראל למגדול ועד קטן (ללא צורך בלימוד והתבוננות עמוקה כו'), ובמילא, גם הלימוד וההוראה הוא באופן הנראה בגלוי ושייך לכאורא מישראל למגדול ועד קטן, כדלקמן.

ב. שמו של בעל ההילולא דכ"ד טבת — "שניאור זלמן"²⁴:

"שניאור" — "שני אור"²⁵, כפי שאמר

22) להעיר מסיפורי חסידים שה' קט"ד אצל אדה"ז ששער היחוד והאמונה יה' חלק ראשון בספר התניא (תושב"כ דתורת חסידות חב"ד), ועד כדי כך, שגם לאחר המסקנא (שהוא חלק שני), נשאר הלשון "בחינוד קטו" (הקדמת שעה"ה"א) כמו שיתבאר, "לשון עתיד (בהתאם לקט"ד), בנוגע לענינים שנתבארו בחלק ראשון (ראה הערות ותיקונים לתניא עה, כ. לקו"ש ח"ד ריש ע' 1262. ח"י ריש ע' 243. ועוד).

23) להעיר מהענין ד"ר מאיר הוה דייק בשמא" (יומא פג, ב). וראה כארוכה — לקו"ש ח"ו ע' 35-36, ובהערות, וש"נ.

24) כנראה לקמן — ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 35 ואילך. וש"נ. לקוטי לוי"צ אגרות ע' רמט ואילך.

25) ראה ישיש גיטין פ"ד סכ"ז (הובא בשה"ג להחיד"א מערכת גדולים סוף אות ש'), שהשם "שניאור" הוא ע"ש ב' אנשים שנקראו "שמות שונים,

בקרבי²⁶ הארץ²⁷, אשר, בכל שנה ושנה "נוכרים ונעשים" כל הענינים כנפעם הראשונה, ואדרבה, באופן נעלה יותר²⁸, היינו, שניתוסף עליו גדול יותר אצל בעלי ההילולא²⁹, ועיי' נמשך גם לכל ההולכים בדרכיהם, "ילדיו מעשה ידיו בקרבנו יקדישו שמו יתברך"³⁰. . . כאשר נלך בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ו³¹, ועד לכל ישראל, שהרי "הנשיא הוא הכל"י³², ו"בתר רישא גופא אזיל"³³ —

על מנת להוסיף ביתר שאת וביתר עוז כהליכה בדרכיהם ואורחותיהם, "ילכו מחיל אל חיל"³⁴, באופן ד"מעלין בקודש"³⁵.

ג. ובהקדמה — שאצל בעלי ההילולא ישנו ריבוי הכי מופלג דענינים עיקריים כו', אבל, אין (להתחיל) לדבר אודות ריבוי ענינים ביחד, כי אם, ע"ד ענין אחד, ובאיזה ענין להתחיל — נתיי

12) לשון הכתוב בפרשת השבוע דיום ההילולא אדה"ז — וראה ח, יח (ובפרש"י).

13) אגה"ק סי' זך וכח.

14) ראה אגה"ק סי'ד: בכל שנה ושנה יורד ומאיר . . . אור חדש ומחדש . . . עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה.

15) נוסף על כללות הענין דת"ח אין להם מנוחה כו' בעוה"ב, שנאמר ילכו מחיל אל חיל' (ברכות בסופה. וש"נ) — עליו מיוחד, באין-ערור, ביום ההילולא, כמוכן מהענין דאמירת הקדיש כו' (ראה שער הכוונות ענין הקדיש. פע"ח שער ו' ספ"א בהגה"ה. סידור האריז"ל קודם עלינו. ועוד. הובא כשירי ברכה לשו"ע י"ד ס"ס שעו).

16) ע"פ ישיע' כט, כג — סיום וחותם ההפטרות דשבת פ' שמות.

17) אגה"ק סי' זך.

18) פרש"י חוקת כא, כא. וראה רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו.

19) עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.

20) תהלים פד, ה. וראה שו"ע אדה"ז א"ח רסקנ"ה. וש"נ.

21) ברכות כה, א. וש"נ.

ב"עולם", מלשון העולם והסתר³³, יתגלה הענין ד"אין עוד"³⁴.

ו"ל ביאור בזה³⁵:

החיבור דנגלה ונסתר דתורה עד שנעשים לאחדים ("שניאור") הוא – ע"י המשכת עצם מהות התורה, יחידה שב-תורה, אשר, להיותה למעלה מהגדרים דהעולם וגילוי, בכחה לחבר את שני האורות דנגלה ונסתר דתורה שיהיו לאחדים.

וע"י ההמשכה והגילוי דבחי' היחידה שבתורה, הרי זה חודר עד למטה מטה, בגדרי העולם, "זלמן" – דמכיון שהמשכה וירידה למטה מטה היא מבחי' עליונה יותר, הרי מובן, שאמיתת גילוי וביטוי פנימיות התורה הוא דוקא כש-נמשכת בבחי' תחתונה ביותר, במקום שאינו "כלי" לבחי' ה"גילויים"³⁶.

ד. וכל זה מודגש עוד יותר אצל ממלא מקומו, בעל ההילולא דעשירי בשבט, שעל ידו ניתוסף יותר בכל הענינים האמורים – כמודגש בשמו, "יוסף יצחק":

"יוסף" – ע"ש "יוסף ה' לי בן אחר"³⁷, היינו, שגם מ"אחר" עושים "בן"³⁸. ו"יצחק" – מלשון צחוק

הבעש"ט³⁹ שדמו"ר הזקן יאיר את העולם בשני האורות דתורת הנגלה ודתורת הנסתר (ועל שם זה נקרא – "מנהג ופשט הדבר בכל ישראל"⁴⁰ – "בעל התניא והשולחן ערוך"), ובזה גופא – כפי שמתחברים ונעשים שם אחד⁴¹, "שניאור" (ואדרבה – במבט ראשוני רואים שם אחד (ויתירה מזה – תיבה אחת), ורק אח"כ מעיינים ב"פירוש המלות", שישנם "שני אור", שבוה מודגש יותר שהחיבור הוא באופן שנעשים לאחדים ממש⁴², להורות על החיבור דנגלה ונסתר דתורה שנעשים לאחדים ממש, כולל – שנסתר דתורה יהי' באופן של הבנה והשגה, "יתפר-נסוך"⁴³, ע"י תורת חסידות חב"ד שנת-ייסדה ע"י אדמו"ר הזקן.

ו"זלמן" – אותיות "לזמן"⁴⁴, היינו, שהגילוי ד"שני אור", כפי שמתחברים ונעשים לאחדים ממש, "שניאור", הוא באופן שחודר למטה מטה עד לגדרי העולם – זמן (ומקום)⁴⁵, היינו, שגם

מ"איר" ו"אורי", שעש"ז נקרא "שניאור", שני אור, מאיר אורי. ובש"ה שם מסיים "דשם שניאור קדמון". ד"ש שם זה בעולם ורמזו בו שני המאורות מאיר אורי.

(26) לקיד ח"א פג. רע"א.

(27) ראה רמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ב.

(28) ונפק"מ להלכה – בכתיבת שטרות, שצריך לכתוב (לא רק בשיטה אחת, אלא – בנדויד, לאחדים ממש – גם) בתיבה אחת.

והעיר, שנפק"מ גם בנוגע לגימטריא. עם הכולל" (כאשר מצד תוכן הענין נוגע לא רק האותיות, אלא גם הכולל – ראה שומר אומנים (להר"י איגרת) יוכוח ראשון אות כ"ב).

(29) ראה לקיד ר"פ נצבים.

(30) תקו"ז ת"ז בסופו. וראה לקיד חכ"ד ע' 136 הערה 35. וש"נ.

(31) ראה מכתב אדה"ז מ"ט כסלו תקס" –

נדפס ב"התמים" חוברת ח ע' כד.

(32) ראה שעזיה"א פ"ז: גדר ובחי' שם עולם נופל על בחי' מקום ובחי' זמן דוקא. ולהעיר, שזמן

הוא למטה גם ממקום, כי מקום הוא ב"זא וזמן הוא

במלכות (תורת לוי"צ למס' מדות ריש ע' רעג).

(33) לקיד שלח לו, ד. ואתחנן ב. ג. ובכ"מ.

(34) ואתחנן ד, לה. וראה לקיד חכ"ה ע' 202 הערה 86.

(35) כהנא לקמן – ראה לקיד חט"ו ע' 39

ובהערות שם.

(36) ראה גם לקיד שם ע' 36 ואילך – הקשר לפי שמות.

(37) ויצא לו, כד.

(38) ראה אה"ת להצ"צ עה"פ (רכ, א ואילך).

פרשתנו ע' כה. ועוד.

גם אצלו יהיו עניני תורת החסידות באופן של הבנה והשגה, עד לשלימות ההבנה והשגה (לפי מעמדו ומצבו בהוה), שמביא לידי תענוג.

ונמצא, שע"י עבודתו של בעל ההילולא דעשירי בשבט (ממלא מקומו של בעל ההילולא דכ"ד טבת), ניתוסף ביתר שאת וביתר עוז בענין ד"שניאור זלמן" — הגילוי ד"שניאור", חיבור נגלה ונסתר, מצד בחי' היחידה (תענוג, "יצחק") שבתורה, והמשכתה למטה מטה בגדרי העולם (עד לבחי' אחר", שעושים ממנו "בן" — "יוסף").

ה. עפ"י מובן, אשר, בעמדנו ביום הש"ק פ' שמות כ"ג טבת, ערב יום ההילולא דכ"ד טבת, שבו מתבאר (חודש שבט, כולל ובמיוחד) יום ההילולא דעשירי בשבט — יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בענינים של בעלי ההילולא:

לכל לראש — הוספה בלימוד התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה (שנתגלתה בתורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה), ועד שמתחברים ונעשים לאחדים ממש, "שניאור", כולל — שלימוד תורת חסידות חב"ד הוא בשלימות ההבנה וההשגה, עד לענין התענוג.

והוספה מיוחדת — בלימוד תורתם של בעלי ההילולא, אשר, מכיון "שהבניסו" את עצמותם בתורתם (כשם שהקב"ה הכניס את עצמותו בתורה, אלא נפשי כתבית יבית"ה", שהרי "צדיקים דומין לבוראין"), הרי, ע"י לימוד תורתם מתקשרים עמהם כו'.

ותענוג³⁹.

והענין בזה:

"יוסף" — לעשות מ"אחר" "בן", ע"י הפצת (התורה, עד להפצת) המעינות חוצה, כולל — תרגום עניני התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה ("שניאור"), "בשבעים לשון"⁴⁰, גם ליהודי שנמצא לעת-עתה במעמד ומצב ד"אחר" (כדי לעשותו "בן").

ו"יצחק" — שבחי' יחידה (צחוק — תענוג) שבתורה, נמשכת ומתגלה בתורת חסידות חב"ד, ובאופן דשלימות ההבנה והשגה, כלימוד הסוגיות בגילויא שבתורה⁴¹, לימוד שמביא לידי תענוג ("יצחק") כפשוטו, כולל — ששלימות ההבנה והשגה דתורת החסידות ("יצחק") נמשך ומתגלה עד למטה מטה⁴², יהודי שנמצא במעמד ומצב ד"אחר", שלכן, צריך לתרגם עבורו את עניני החסידות בלשונות דאזה"ע⁴³, הנה

39 תרא תולדות יו, ד ואלך. ובכ"מ. וראה גם לקוטי לוי"צ אגרות ע' חט.

40 כמ"ש (דברים א, ג"ה). בעשתי עשר חודש באחד לחודש (ר"ח שבט, החודש שבו חל יום ההילולא) . . הואיל משה באר את התורה, בשבעים לשון פירשה להם" (פרשי עה"פ).

ולעיר, שחודש שבט הוא כנגד שבטו של יוסף, וצירוף שם הוי' שבו מרומז כפסוק (בחוקותיו כו, לג) "המר ימירנו והי' הוא", תוכן עניניו של "יוסף ה' לי בן אחר", לעשות "ימירנו" מ"אחר" לבן" (נתבאר בארוכה בלקריש חכ"י ע' 90 ואלך. ושי"ג).

41 ל' כי' אדמיר מוהרש"ב נ"ע ב"מאמר הפתיחה" שלו בשעת התיסדות השיבה ט"ו אלול תרנ"ז — נעתק במכתב כי' מריה אדמיר ("התמים" חוברת א' ע' כ"כד). וראה גם קונטרס עץ החיים מכ"ה.

42 ראה תרא תולדות שם, שהצחק דיצחק הוא מבירור החושך דוקא. אתהפכא חשוכא לנהורא.

43 ומרומז גם בשמו השני של אדה"ז — שהרי "זלמן" הוא שם לע"ז (בת שמואל שמות אנשים בערכו).

44 שבת קה, א — ע"פ גירסת הע"י.

45 רות רבה פ"ד, ג. וראה ב"ר פס"י, ח. במדבר פ"י, ה. אסת"ר פ"ז, ב.

להיות שימת-לב מיוחדת גם בעניני דעות⁵⁰, עניני מוסר, יראת ה' ואהבת ה' כו', ע"פ המבואר בספרים, כאמור, "על פי דרכו"⁵¹, באותיות ובסגנון המתאימים לקטנים⁵².

ולדוגמא, בנוגע לאמירת "מודה אני — לבאר ולהסביר, שסדר היום של יהודי (כשיעור משנתו, אפילו לפני נט"י, בידיים שלא ניטלו ונטהרו עדיין) מתחיל באמירת "מודה אני, הודאה להקב"ה ("מלך חי וקיים") על החזרת נשמתו, ובי"א אופן ד"מודה אני לפניך", שידע ש"שוכב לפני ממ"ה הקב"ה, כמ"ש הלא את השמים ואת הארץ אני מלא . . . יזכור את ה' הנצב עליו כו"⁵³, אשר, כתוצאה מזה, מהסברה זו ואמירה זו — נעשית ההנהגה דכל היום ע"פ רצונו של הקב"ה.

ועד לתוכן הפנימי שבו — ההודאה והביטול שמצד "פניך" דהנשמה, ה"אני" האמיתי דכאו"א מ"שאל⁵⁴.

ז. והנה, כל האמור לעיל מודגש ביותר בשנה זו — הוספה וחינוך⁵⁵ גם

ועוד ועיקר — הוספה בהפצת המעיינות חוצה⁵⁶, שגם אלה הנמצאים ב"חוצה" (עד לחוצה שאין חוצה הימנו), ילמדו עמהם גם עניני תורת החסידות (נוסף על לימוד התורה בכלל, ובפרט הלימוד בענינים השייכים למעשה בפועל) באופן של הכנה והשגה, עד לשלימות ההכנה וההשגה (לפ"ע מעמדו ומצבו בהוה), באופן של תענוג.

ובהדגשה — שכל זה שייך לכל אחד ואחת⁵⁷ מ"שאל, למגדול ועד קטן, הן קטן בידיעות (עד ליהודי שבמעמד ומצב ד"אחר, כנ"ל), והן קטן בשנים⁵⁸, שכן, גם לקטן בשנים יכולים להסביר ענינים דתורת החסידות, באותיות ובסגנון המתאימים לגילו, הבנתו והשגתו כו', כמודגש גם בכך שאדמו"ר הזקן גילה עניני החסידות גם ע"י סידור וחיבור סידור תפלה⁵⁹, דבר השווה לכל נפש, ובסידור זה — ומתחיל מהקדמתו ומתחלתו.

ו. ובהמשך לזה — יש לעורר בכל מקום ומקום ע"ד שימת-לב מיוחדת בחינוך דקטנים, עד לקטני קטנים (ופשיטא גם בנוגע לגדולים):

מלבד ההשתדלות לחנכם בענינים של מעשה בפועל, החל מאמירת "מודה אני", נטילת ידיים, ברכות וכו' — צריכה

(50) להעיר מרמזים הלי תשובה פ"ז ה"ג: אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה . . . אלא כשם שצריך לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות . . . ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה כו'.

(51) משלי כב, ו.

(52) להעיר מהמבואר בלקו"ת (ויקרא ה, ד) שפנימיות התורה נכלל ב"שליש במקרא", ואדרבה, תיבת "אף" — אצילות (קבלה) — היא בסמיכות ל"עשיתיו" (מקרא) דוקא (לקו"ת בלק סט, ג — הובא בלקו"ת ויקרא שם).

(53) לשון אדה"ז בסידורו לפני "מודה אני".

(54) ראה, היום יום" י"א שבט, נתיב בארוכה בקונטרס ענינה של תורת החסידות סי"א ובהערות.

(55) נוסף על כללות הענין ד"בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" (שו"ע אדה"ז או"ח סי' ס"ב, ועוד), עד ל"חדשים" ממש (פרש"י תבוא כו, טז, ועוד), וכן הענין ד"אור חדש" (כנ"ל הערה 14).

(46) שיעקרה התחילה ב(גאולת) אדה"ז (ממאסרו) — סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

(47) שהרי גם נשים חייבות בלימוד עניני החסידות, אמנת ה' ויחודו, אהבתו ויראתו כו' — מצוות ש"חיובן תמיד לא יפסק מעל האדם אפילו רגע בכל ימיו" (ס' החינוך סוף אגרת המחבר בריש הספר).

(48) להעיר מוח"צ קי"ח, א: כד יהא קריב ליומי משיחא אפילו רבייא דעלמא זמינין לאשכחא סמירין דחכמתא כו'.

(49) ונחשב מעשר זכיות שעל ידם היתה גאולתו בייט כסלו (לקריד חיד תש"ח, ב).

ח. ויש להוסיף, שבשנת השמיטה שהתחלתה בשבת מודגש יותר גילוי והמשכת אור החסידות ("שניאור") עד למטה מטה ("זלמן", לזמן):

מבואר בכ"מ⁶⁴ הענין והחילוק שבין שביעית לשבת, שהשביטה דשביעית אינה אלא מעבודת הארץ, והשביטה דשבת היא מכל המלאכות — שביעית נעשה העלי' דספירת המלכות (ארץ), ובשבת נעשה העלי' דכל הספירות.

ועפ"ז יש לומר, שבשנת השביעית שיר"ט של ר"ה (הכולל כל ימי השנה) חל בשבת — העלי' דספירת המלכות (מצד הענין דשביעית) היא (לא רק בספירת המלכות כפי שהיא בפ"ע, אלא) גם כפי שכלולה בכל הספירות (מצד התחלתה בשבת), ממלכות שבמלכות עד למלכות שבכתר.

וענינו בעבודת האדם — שכל עניני העבודה בכחות הגלויים, במדות וב- מוחין כו', חדורים בענין הביטול וקב"ע (מלכות), ספי' המלכות.

כלומר: מחד גיסא — ישנם כל פרטי העבודה דכחות הגלויים, רגש שבלב והבנה והשגה שכמוהו כו', אבל, ביחד עם זה, הרי, בכל עניני העבודה ניכר בגלוי ובהדגשה שעשייתם היא מצד ציווי המלך⁶⁵, ענין הביטול וקב"ע.

וזהו הקשר עם הגילוי וההמשכה ד"שניאור" עד למטה מטה בגדרי הזמן, ("זלמן" אותיות "לזמן") — כאמור לעיל (ס"ג) שהחיבור דנגלה ונסתר שבתורה והגילוי וההמשכה עד למטה מטה הוא

לגבי ש"ק פ' שמות כ"ד טבת דשנה שעברה⁶⁶:

שנה זו היא שנת השמיטה — שבת לה"ש⁶⁷, וגם התחלתה וראשיתה (ראש השנה, הכולל כל ימי השנה⁶⁸) — ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת.

ובביאור הקשר והשייכות לבעל ההילולא דכ"ד טבת⁶⁹ — יש לומר:

שבת — הו"ע האור⁷⁰, כדאיתא במדרש⁷¹ "ממור שיר ליום השבת שלא שמש בו אפלה, את מוצא בכל יום יום כתיב ויהי ערב ויהי בקר, ובשבת לא כתיב בו ערב . . . שלושים ושש שעות הי' יום".

וע"פ הביאור דבעל ההילולא בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת (בהתחלת ה"לקוטי-תורה") בענין "כל עיסקא דשבתא כפול"⁷², "שתי שבתות"⁷³ — נמצא, שיום השבת, שענינו אור, הוא באופן ד"שני אור", כפי שמתחברים ונעשים למציאות אחת ("שניאור"), יום השבת (שבת א').

ושמיטה, "ושבתה הארץ גו'", עליית המלכות⁷⁴ — קשור עם הענין ד"זלמן", אותיות "לזמן", כי כללות ענין הזמן (והמקום) הוא ממדת מלכותו ית'⁷⁵.

56) ראה גם בהשיות דש"פ שמות, מבה"ח שבט דאשתקד. לקו"ש חכ"ז ע' 299 ואילך.

57) בהר כה, ב. שם, ד.

58) נוסף על שתי' נקרא שבת "זחג" כט, א. ועוד. ומרומז בברכות מז, סע"ב. שבת קיט, רע"א.

59) בנוסח ההבדלה: "בין אור לחושך . . . בין יום השביעי לששת ימי המעשה".

60) מדרש תהלים מזמור צב בתחלתו. וראה ב"ר פ"א, ב. וש"נ.

61) מדרש תהלים שם.

62) שבת קיח, ב.

63) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות קדושת שנה השביעית. תורת לוי"צ ע' קלה. לקוטי לוי"צ אגרות ע' רמד.

64) ראה סהמ"צ להצ"צ שם.

65) ע"ד העבודה בכל יום תמיד, שצ"ל "יכלל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ מקבל עליו עול מצוות" (ברכות רפ"ב).

(כולל אלו שנדפסו בחלק אגרת הקודש שבספר התניא) גודל ההדגשה בנתינת הצדקה, ומה טוב — נתינה לצדקה לענין השייר לעבודות המיוחדות של בעל ההילולא (או הנקראים על שמם וכיו"ב⁷⁰), לטובת המוסדות שעוסקים בעבודתו (ובעבודת רבותינו נשיאנו ממלאי מקומו).

ונוסף לזה, להוסיף ולזרז («אין מזרזין אלא למזרזין⁷¹») ע"ד ההכנות לעשירי בשבט (כמדובר לעיל בארוכה⁷²), כולל — הבחינות אצל ה"רב" («עשה⁷³ לך רב⁷⁴»), ג' בחינות, בחינה אחת בכל עשרה ימים (הבחינה הראשונה שהיתה בכ' טבת, יום ההילולא דהרמב"ם⁷⁵, בר"ח שבט, עד לעשירי שבו, שמתברר כים משבת זה), כדי «לבחון» עד כמה ניתוסף אצלו בעניני ההכנה לעשירי בשבט.

וכמו כן תוספת זירזו בנוגע לפעולות בקשר להקמת בתי תורה, בתי תפלה ובתי גמ"ח (כפי שחזוריים באור דתורת חסידות חב"ד — בתי חב"ד), כולל — שגם ביתו (וחדרו) הפרטי דכאז"א מישראל נעשה בית תורה תפלה וגמ"ח, בית להשראת השכינה, כמ"ש⁷⁶ «ושכנתי

ע"י גילוי היחידה שבתורה, ודוגמתו בעבודת האדם — ענין הביטול וקב"ע, שבו מתגלה הביטול דעצם הנשמה, בחי היחידה, שחודרת בכל פרטי העבודה, עד למטה מטה ביותר.

ומזה מובן, שבשנה זו יש להוסיף עוד יותר (מלבד הוספה מצד הציווי ד"מעלין בקודש") בנוגע ללימוד והפצת החסידות, כנ"ל בארוכה.

ט. ובנוגע לפועל:

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצל את ה"עת רצון" דכ"ד טבת (החל ממוש"ק דשמות כ"ג אור לכ"ד טבת)⁶⁶ כדי להוסיף:

(א) בלימוד התורה — בכלל, ובפרט בתורתו של בעל ההילולא, הן בתורת הנגלה — שולחן ערוך שלו, והן בתורת החסידות — תניא קדישא, מאמרי החסידות בתורה אור, בלקוטי תורה וכו',

(ב) בעבודת התפלה⁶⁷ — כמוזכר לעיל (ס"ה) ע"ד סידורו של אדמו"ר הזקן, כולל לימוד מאמרי בענין התפלה, ד"ה הקול קול יעקב (שנדפס בהקדמה לסידורו⁶⁸), וכיו"ב,

(ג) בנתינת הצדקה — ע"פ המבואר בתניא⁶⁹, וכן בכוכ"ב אגרות קודש שלו

(70) וכמנהג ישראל ביסוד קרו גמ"ח ע"ש פלוני.

(71) ספרי נשא בתחלתו. במדבר פ"ו. ו. וראה

מכות כג. א.

(72) שיחת י"ב טבת (לעיל ע' 243). ש"פ יחי' (לעיל

ע' 267-8).

(73) אבות פ"א מ"ז ומט"ז.

(74) להעיר מהרמז בפרשת השבוע (ד, טז ובפרש"י) — «ואתה תהי' לו לאלקים», «לרב ולשר», רב לאהרן.

(75) שקביעותו בשנה זו — ביום הרביעי, קמי שבטא' (פסחים קו, סע"א). — ולהעיר מהקשר והשייכות דהרמב"ם ואדה"ו (ראה בארוכה לקריש חכ"י ע' 26 ואילך).

(76) תרומה כה, ח.

(66) פשוט שבאם מאיוז סיבה שתהי' לא נעשה הנ"ל או חלקו בימי כניכר טבת — צריך להיות תשלומין וחשלמה בימים הסמוכים.

(67) להעיר גם מאנה"ק דהצ"צ (נדפסה בהוספות לתו"א ע' 284, ובהקדמת המו"ל לסהמ"צ להצ"צ): ושם המחבר נאח לו שניא"ר כמו ואהבת בגימט' כ"פ אור, וקצת משמע שם דקאי על תורה ותפלה — בהמשך להקדמו «מבקשי ה' ותורת אמת» (אף ש"ל — על נר מצוה ותורה אור).

(68) ולפני זה נדפס בסוף תניא שקלוב תקס"ז בכותרת «חתומה».

(69) פליד. פליז. אנה"ת פ"ג.

ויש לקשר גם ענין זה עם פרשת השבוע — ואלה שמות בני ישראל, כדאיתא במדרש⁸⁴ ש"על שם גאולת ישראל נקראו כאן, ומסיים — ויוסף (שמו הראשון של בעל ההילולא דעשרי בשבט⁸⁵), ע"ש שעתיד הקב"ה להוסיף ולגאול את ישראל . . שנאמר⁸⁶ והי' ביום ההוא יוסיף וגו'.

וכמפורש בהפטרס (סיום וחותם הקריאה) — הבאים ירש יעקב (כדי ש'ציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה⁸⁷), והי' ביום ההוא גר' ואתם תלוטטו לאחד אחד בני ישראל⁸⁸, והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים⁸⁹.

ומזה באים להתחלת פ' וארא (שקורין עתה ח'כף בזמן המנחה, רעוא דרעוין, דש"ק פ' שמות) — הגילוי ד'אני הו"י⁹⁰, באופן של ראי' (וארא⁹¹), בביאת משיח

בתוכס⁹², בתוך כל אחד ואחד⁹³, ע"ד וב- דוגמת השראת השכינה בביהמ"ק.

ויש לומר רמז לזה בפרשת השבוע: (א) „איש וביתו⁹⁴“, בית כפשוטו ממש, נוסף על הפי' „משפחה“, כולל ההוספה דפירוש התרגום „גבר ואנש ביתי“, היינו, שעיי' ניתוסף גם אצל בני הבית („אנש ביתי“), בנוגע למשכן ומקדש הרוחני שבלבם פנימה, עד להוספה ב„אנש ביתי“ כפשוטו. (ב) „ויעש להם בתים⁹⁵“, כהונה לוי' ומלכות⁹⁶.

י. ויהי'ר שע"י מעשינו ועבודתינו בכל הענינים האמורים, שתוכנם ונקודתם, הפצת המעיינות חוצה — נזכה לקיום הבטחתו של מלך המשיח להבעש"ט⁹⁷ שכאשר „יפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה“ אזי „אתי מר“, דא מלכא משיחא⁹⁸.

(77) ראה ר"ח שער האהבה פ"ז קרוב לתחלתו (ד"ה ושני הפסוקים). אלישיר עה"פ. של"ה חלק תושביכ' פ' תרומה (שכה, ב. שכו, ב.), וכן בשער האותיות אות ל. ועוד.

(78) להעיר גם מבדרי הזהר (פרשתנו ד, א) עה"פ: „ויהי' ככלות שלמה לבנות את בית ה' . . דאיהו בית המקדש, כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר“, ובלקוטי לוי"צ שם: „לנגד ד' אותיות דשם הו"י . . שהד' דברים הללו שבבית המקדש הם כלי קיבול לד' אותיות שם הו"י. וי"ל שדוגמתו גם בכאוריא מישאל — חלק הו"י עמו, חלק משם הו"י ביה' ד' אותיות שם הו"י שבכאוריא (ראה אגה"ת פ"ד לקור' ר"פ ראה, ובכ"מ).

(79) פרשתנו א, כא.

(80) פרש"י עה"פ.

(81) די"ל שהם כנגד ג' הקיון תורה עבודה וגמ"ח.

(82) באגה"ק הידועה (נדפסה בכש"ט בתחלתו, ובכ"מ).

(83) וראה זח"ג קכד, ב (הובא ונתבאר באגה"ק רסכ"ז): בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר . . יפקון ב"ר מן גלותא ברחמים.

(84) שמור' פרשתנו פ"א, ה.

(85) ושמו השני — „יצחק“, כמש' (תהלים קכו,

ב) „אז ימלא שחוק פיני“, ולעיתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא „כי אתה אבינו“ (שבת פט, ב.). ולהעיר, שיוסף כגימט' ו"פ הו"י, יסוד, יעקב ז"פ הו"י, מל, ו„יצחק“ בגימטריא ח"פ הו"י (כ"נה), כנגד שמונה נסיכי אדם (ראה אגה"ת חנוכה שכו, ב.).

(86) ישע"י יא, יא.

(87) שם כו, ו. וראה ד"ה הבאים ירש בתורא סוף פרשתנו (נג, ג ואילך). אה"ת פרשתנו ע' עז ואילך. כך ז' ע' בתקלב ואילך. ד"ה זה שנאמר בהתועדות. ועוד.

(88) ישע"י שם, יב"ג.

(89) ר"פ וארא. וראה תורא עה"פ (נו, א ואילך). אה"ת שם (ע' קכו ואילך).

(90) להעיר משיעור היומי ברמב"ם — הלכות ערות פ"ה ר"ח — „אין עד נעשה דיין“, כי ע"י ראיות הדבר נעשה תכלית הוודאות וההתאמתות (יותר משמיעה מפי עדים נאמנים), שלכו, „לא מצו חזו לי זכותא“ (ריה כו, א. וראה לקו"ש ח"ז ע' 121. ושי"נ).

טבת ועשירי בשבט עמהם, וכל צדיקי
ונשיאי ישראל עמהם⁹⁶, וכולם יחדיו,
ביחד עם כל בני⁹⁷, יאמרו את ה"שירה
העשירית"⁹⁷, "אז ישיר משה ובני
ישראל"⁹⁸, "שר לא נאמר אלא ישיר,
מכאן לתחיית המתים כו"⁹⁹.

וכל זה — בפועל ממש, למטה
מעשרה טפחים, ובמהרה בימינו ממש,
"מיד הן נגאלין"¹⁰⁰, תיכף ומיד ממש.

צדקנו⁹¹, שאז יהי לימוד התורה באופן
של ראי⁹², עד לקיום היעוד⁹³, ונגלה
כבוד ה' וראו כל בשר גו⁹⁴.

והקיצו ורננו שוכני עפר⁹⁴, ומשה
ואהרן עמהם⁹⁵, ובעלי ההילולא דכ"ד

(91) להעיר מהרמז בפרשת השבוע. — שלח נא
ביד תשלח⁹¹, גואלם לעתיד⁹² (פרשתנו ד, יג
ובפרש"י). ובהמשך הענין שם — וירכיבם על
החמור⁹³, חמור המיוחד . . . שעתיד מלך המשיח
להגלות עליו שנאמר עני ורוכב על חמור⁹⁴ (שם, כ
ובפרש"י). — ולהעיר, שבענין זה רמז הקב"ה מענה
לטענה "שלח נא ביד תשלח" (נתבאר בארוכה
בהתוועדות).

(92) לקות צו יו, א ואילך. שער האמונה פ"ס.
סד"ה וידבר אלקים (הב') תרצ"ט. ועוד.

(93) ישע"י מ, ה.

(94) שם כו, יט.

(95) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד — פסחים קיד,
סע"ב.

(96) שהרי צדיקים קמים לתח" מיד — ראה זח"א

קמ, א.

(97) ראה מכילתא בשלח טו, א. תנחומא שם י"ד.

תרגום שה"ש בתחלתו. אה"ת שה"ש שם.

(98) בשלח שם.

(99) סנהדרין צא, ב. פרש"י עה"פ.

(100) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

